

Шогшо эл, порымиз да гим берг!

Будь готов/

ЯМДЕ-ЛИИ

1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+

Фотопроект

Л.СЕМЕНОВАН фотожо.

Мари́й кундем вӓн
100
МАРНИ ЭЛ
эргӓже ден ӱдыржӧ

цертшым «Марий Эл» муру дене почо. Мучаште «Йоча-влаклан – тыныслыкым» композиций годым «С чего начинается Родина» мурын солистше лие. Кугу сцене гыч йӱкшӧ сылнын йонга. Кузе уке гын? Вет тудо «Эхо» эстраде муру калык студийыш (вуйлатыше Е.П.Рослякова) визымше ий коштеш. «Стала сильнее», «Йылдыр-йылдыр», «Страна огромная как солнце» муру-влакым тӱрлӧ конкурсышто мурун. «Звезда России» всероссийский патриот муру, «Калейдоскоп» йоча эстраде усталык республикысе конкурслаште сечен. Кодшо ийын «Песенка года» конкурсын 3-шо степенян лауреатше лийын.

Лудса:

Кӧ тугай
«Сенгымашын волонтер-
жо»? Тудо могай пашам
ышта? Тиде лашты-
кым почса. **3**

Война нерген редак-
цийыш шуко увер пура.
Самырык возкалыше-влакын
пашаштым веранденна. **4**

Петр I полеклалт-
ше викторинын усло-
вийже дене
палдарена. **5**

«Война нерген
лудына» рубрике.
В.Богомолынын «58 кече
тул коклаште» ойлыма-
шыжым лудаш темлена. **6**

ПОДПИСКЕ Электрон
подпискы-
лан 89024668399 телефон
номерышке оксам пышты-
ман. yamde_lii@mail.ru адре-
сыш лӱмнердам возен кол-
тыман. Ак – 150 тенге.

Рекламе.

Фотошто У Торъял кыда-
лаш школын самырык муры-
зыжо Анна Ельмекеевам
ужыда. Тиде снимкым
Йошкар-Олаште эртаралтше
«Шочмо мландын кугу
вийже» калык усталык
фестиваль годым ыштыме.
Анна шочмо районжын кон-
цертшым «Марий Эл» муру

Ик кечын тўналтыш класслаште да визымше классыште тунемше-влак Тулазап ваштареш шогышо службын Марисола постышкыжо экскурсий дене мийышна.

Тиде постым

Михаил Аркадьевич Ильин вуйлата. Тудо мемнам пеш кугу кумыл дене вашлие. МЧС пашаен-влакын кўлешан сомылышт нерген каласкалыш. Кажне рвезе пожарный машинан кабинышкыже шинчын ончыш. Южо йочан пожарный лияш кумылжат ылыже. Тунемше-влак йодышым пуышт:

– Кумшо пожарныйлан тунемаш лиеш? Могой койыш-шоктышан лийман?

Мучаште Михаил Аркадьевич мыланна сайын тунемаш, спортым йораташ тыланыш да вес ганат толаш ўжб. Тиде экскурсий мыланна келшыш, шуко кўлешаным пален нална. Газет гоч М.А.Ильинлан кугу таум ойлена.

Екатерина МАМАЕВА.

Шернур, Шўдымарий.

Сенгымаш

Волжск олесе 5-ше номеран школын тунемшыже Дарья Попова «Кубок МЧС России» да «Кубок ЦС ВДПО» всероссийский тагасымашлаште кок номинаций дене кокымшо верым налын. Дарьям пожарно-спасательный спорт дене Российын спорный командышкыже налыныт.

«Порылык» ден «Ракета»

Школыштына «Сильному роду нет переводу» конкурс эртаралтын. Тушко авам дене коктын ушненна. Девизым шоненна, капитаным ойыренна. Командынам «Порылык» манын лўмденна. Ме «Ракета» команде дене тагасенна. Тўрлб конкурсшто мастарлыкнам ончыктенна: ўча-шен куржталынна, модынна, вийнам тергенна. Вес командым кум очколан эртен, сенышыш лектынна.

Сева НИКИТИН.

Кужэгер, Шўдымарий.

Ий ўмбак лекташ лўдыкшб. Порволен кертыда. Шекланыза!

Рўдолаште – Марий погын

XI Марий калык погын Йошкар-Олаште 10-11 апрельыште эртаралтеш. Элнан 19 регионжо гыч 400 наре делегат

М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрыш погына. Эн кугу делегаций (64 ен) Пошкырт кундем гыч толеш. Погынлан ямдылалтме пашан лектышыж дене Марий Онъыжа Э.В.Александров пресс-конференцийыште палдарен. Марий Эл Правительстве Вуйлатышын икымше алмаштышыже М.З.Васютин оргкомитетын пашаже нерген ойлен.

Погыныш толшо делегат ден уна-влаклан поян культур программым ямдылыме: «Марий касыште» каналташ йбн лиеш, М.Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрын артистше-влак «Йыван Кырла. Путёвка в жизнь» спектакльым ончыктат. Погынын пытартыш кечынже Э.Сапаев лўмеш Марий кугыжаныш академический опер да балет театрыште торжественный концерт лиеш.

– Концертыште кўсле, шўвыр да орган дене шоктымым икымше гана ужына, – ойлен Марий Эл Республикысе тўвыра, печать да калык-влакын пашашт шотышто министр К.А.Иванов.

Л.ГРИГОРЬЕВА.

Республикысе школлаште тений 1 сентябрь гыч 2023 ий 1 сентябрь марте 35 456 школьник (1-4-ше классла) шокшо кочкышым яра кочкаш тўвалеш.

Совет Ушем Герой А.М.Яналов лўмеш 1-ше номеран Шернур школышто «Яналов лудмаш» нылымше гана эртаралтеш. 1-11-ше класслаште тунемше, туныктышо-влак ушнен кертыт. Лудмаш кок этап гыч шога: заочный – 1 апрель марте; очный – 11 апрельыште. Йодмашым да паша-влакым 1 апрель марте yanalovskie.chteniya@mail.ru адресышке колтыман.

«Пелеште тукым» йоча усталык республиканский конкурс 25 мартыште Национальный президент сымыктыш школышто 10 шагатлан тўналеш. Районлаште сенышыш лекше-влак 17 март марте mari-centr@mail.ru. электрон почтыш йодмашым пуэн кертыт. Йочасадыш коштышо икшыве-влак сылнымут да сылнысем, сўрет, марий курчак конкурслаште тагасат.

1-4 апрельыште Йошкар-Олаште Сенгымашын XXX идалькыше лўмеш тўвыра полатыште «Михаил Мурашко йолташыже-влакым ўжеш» тўнямбал конкурс-фестиваль луймшо гана эртаралтеш. Тагасымашке хореографический коллектив, фольклор, мурышо да куштышо ансамбль-влак, тыгак шкет куштышо-влак, хореограф-постановщик-влак ушнат.

Фотом Интернет гыч налме.

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

нымаш верлам, сарзе-влакын шўга-рыштым эрыктат.) «**Тукым кыл**» (Поро кумылым ончыктышо «Тукым шарнымаш» фонд дене пырля «Йошкар гвоздик» акцияш эртарат. Акцияшште погынышо окса дене ветеран-влакым эмлат. Тыгак ветеран-влаклан сурт сомылкам ышташ полшат, нунын дене вашлийын кутырат, шарнымашыштым видеош войзат.)

Ўмаште Россий мучко 200 тўжем угла волонтер, 838 штаб пашам ыштеныт, 67060 вашлиймаш эртаралтын. Марий Элыште 100 наре ўдыр-рвезе ушнен.

Волонтер паша шарнымашым арала

1941-1945 ийлаште Кугу Ачамланде сар жапыште кугезе коча-кована-влак тыныс верч, илышыштым чаманыде, шочмо элым араленыт. А таче уныкашт-влак, нунын подвигышт курымешлан ынышт мондалт манын, уло кумылын тыршат. Школлаште, колледж ден техникумлаште, университетлаште тунемше ўдыр-рвезе-влакым «Сенгымашын волонтержо-влак» российысе мер толкын ушен. Тудо 2015 ийыште Сенгымашлан 70 ий темме вашеш почылтын. «Сенгымашын волонтержо-влак» российысе мер толкынын Марий региональный пўлкан председательже Л.В.МУЗУРОВА толкынын могай шонымаш дене шочмыж нерген каласкалыш: «Волонтер паша гоч Кугу Ачамланде сарын геройжо да участникше-влак нерген шарнаш, самырык тукымым шочмо элым йораташ туныктена».

Волонтер-влак куд направлений дене пашам ыштат:

«**Кугу сенгымаш**» (Сенгымаш парадым, Бессмертный полкым, «Георгиевский тасма», «Шарнымаш сорта», «Сенгымашын уныкаже-влак» акция-влакым эртараш полшат; шар-

«**Мыйын сенгымашем**» (Командым чумыраш, тудын дене пашам ышташ, кугу проектым возаш да молыланат тунемыт.)

«**Мемнан сенгымашна-влак**» (Уш-акылым тергыше «РИСК» модыш, квест-влак полшымо дене герой-шамыч да элнан сенгымашыже нерген каласкалат.)

«**Мыйын историем**» («Родо-тукым нерген кушто пален налаш лиеш?», «Могай архивыште кычалаш?», «Йодмашым кузе чын возаш?», «Мўнгыштыда аралалтше документ-влак гоч мом пален налын кертыда?» да моло йодыш-влаклан волонтер-влак вашмутым пуэн кертыт.)

«**Медиа сенгымаш**» (Статья-влакым возат, фотом ыштат, видеош войзат, социал вотлаште группым да лаштыкым вўдат.)

Кў волонтер лийын кертеш? Официал сайтыт йодмыж почеш, 14 ияш да кугурак ўдыр-рвезе-влак ушнен кертыт. Но тыгодым кажне кумылан йоча шке вийжым терген кертеш.

«**Сенгымашын волонтержо-влак**» российысе мер толкыныш кузе ушныман?

Волонтерыпобеды.рф сайтыш пурен, йодмашым пуыман.

Х.АЛЕКСАНДРОВА ямдылен.

Конкурс!

«Мыйын ешем – 1941-1945 ийләсе Кугу Ачамланде сарыште» усталык паша всероссийский конкурс увертаралтын. Конкурсыш 14-18 ияш ўдыр-рвезе-влак ушнен кертыт.

Тыгай теме-влак улыт:
«Фронтысо фотографийым ончем»;
«Еш реликвий – сар трофей»;
«Элын историйже – ешын пўрымашыштыже»;
«Сар гыч – треугольник-влак».

Паша-влакым 6 апрель марте вучат. Конкурс нерген келгынак www.пмзсф.рф сайтыште лудса.

Кавалерист кочам

Мыйын кугезе кочамын лўмжў – Филипп Якимович Домрачев. Тудо 1910 ийыште шочын. Кугу Чарнур ялыште илен. Кугу Ачамланде сарыш 1941 ийыште шке имныж дене каен, кавалерист лийын. Ленинград кундеммысе Волхов фронтышто кредалын.

Александра ПАЙМЕРОВА.

Кужэгер школ.

Сенгымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 14 март

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Ончык
ильшын ўшанже,
Ме, йоча-влак,
кушкына.

Лийже тыныс тўнямбалне,
Сар огеш кўл мыланна.
Мланде мучко шергылталже
Тиде пентгыде ойна:
– Тек йоча-влак огыт пале,
Мо тугай осал война!..

А.БИК.

Чўчўэм дене кугешнем

Чўчўэм Иван Алексеевич Кардаков 1980-1982 ийлаште Афганистаныште интернациональный порысым шуктен. Армиыште йолташыже-влак дене пырля полигоныш, курыкыш коштын. Чўчўэм тушто тўрлő оружий гыч лўйка-лаш тунемын. «За боевые заслуги», «70 лет Вооружённых Сил СССР» медальже-влак улыт. Мый чўчўэм дене кугешнем да кажне рвезе армиыште элнам аралышаш, шонем.

Максим КАРДАКОВ.

Советский, Кукмарий.

Фотом еш архив гыч налме.

Сўретлаш историйым палыман

Шернур район Лажъял школын 6-шо классыштыже тунемше Элина Антропова (снимкыште) «Он вчера не вернулся из боя...» республикысе сўрет конкурсышто сенгышыш лектын. Конкурс Кугу Ачамланде сарыште сенымылан 75 ий темме вашеш эртаралтын. Элинан «Стоять насмерть» лўман сўретше 1-ше вер дене палемдалтын. Ёдыр тале крeдалмашым тўрлő чия полшымо дене мастарын ончыктен. «Сарым сўретлаш манын, историйым сайын палыман», – оила Элина.

Э.Антропова изинекак сўретлаш кумылан. Мўнгыштő ачаже сўретлаш шўманда гын, школышто – ИЗО предметым туныктышо А.Ю.Волкова. Ончыкыжым сўретче лияш шона. Ёдыр мастарлыкшым тўрлő конкурсышто терга. Район газетын эртарыме «Идалыкын символжо» конкурсышто, Марий Эл Республикын паша да калыклан паша вер шотышто департаментын эртарыме «Охрана труда глазами детей» сўрет конкурсышто 1-ше верыш лектын.

Х.АЛЕКСАНДРОВА.

Сенымашлан – 75 ий

Школышто вашлиймаш

Фотом-школын архивше гыч налме.

Кужэнер тўн школышто Афган сарын ветеранже-влак дене вашлиймаш лийын. Михаил Вячеславович Попов 1984-1986 ийлаште Афганистаныште службым эртен. 1996-1996 ийлаште Чечня мландыште душман-влак ваштареш крeдалын. 1996-2000 ийлаште В.Ф.Маргелов лўмеш РВВДКУ-н курсантше лийын. 286 гана парашют дене тўрштен. Ягыр орден да медаль дене палемдалтын. Вашлиймашке Афган сарын вес ветеранже Ю.Н.Свинина (1985-1987 ийла) толын. «Боевое братство» российысе ветеран-влакын организацийыштын Кужэнер районысо пўлка-жын вуйлатышыже, Йўдвел Кавказысе боевой действий-влакын участникше С.В.Хлыстик уна лийын.

Ю.МОРОЗОВ, туныктышо.

Тыныс верч

Кугу сар годым совет салтак Шочмо мландыш опкын гае керылтше, шочмо кундемым толышо-влакым кырен шалатен. Вес калык-влакымат орлык деч утарен. Сенымашым конден. Тидым нигунам-нигунам мондаш огеш лий. Кызытсе тукым, чыла тидым шарнен, эрыкан тыныс илыш верч пентгыдын шогышаш.

Снежанна ФЕДОРОВА.
Морко, Коркатово.

Историйым шергалына

1809 ий 18 мартыште руш войска руш-швед сар годым (1808-1809 ийла) Ботнический заливым ий ўмбач геройлын вончен. Тиде манёвр пеш кўлешан лийын да швед-влакым сенаш йўным ыштен.

«Ямде лий» 2020 ий 14 март

Соня ТАНИКОВА.
Йошкар-Ола, Бауман лицей.

«Катюша» дене лүйкален

Кугезе кочамын лүмжө – Микале. Тудо Морко районсыо Муканай ялеш 1927 ийыште шочын. Кугу Отечественный сарыште лийын. Микале кугезе кочам «Катюша» машина дене лүйкален. Тудо мыланна эрыкым арален кодаш полшен. 1944 ийыште кочам сусырген. Тудын шуко наградыже лийын. Кугезе кочам 1967 ийыште колен. Мыланем тудын нерген ковам каласкален.

Глеб ЛАПТЕВ.

Кужэгер, Руш Шой.

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

24 апрельыште Марий Элыште Сеңымаш диктант кокымшо гана эртаралтеш. Диктантыш түрлө ййготан ег ушнен кертеш. Марий Элысе ныл олаште, Медведево, Морко, Шернур, Оршанке, Советский, У Торъял, Кужэгер райрүдылаште возат. Шинчымашым диктантпобеды.рф сайтыште тергаш лиш.

Вашмутым түрлө йөн дене келыштарен кертыда. 1 май марте колтыман. Сеңышылан – пöлек.

Викториным иктешлена
Ленинград блокадылан пöлеклалтше викториныште («Ямде лий», 2020 ий 25 январь) сеңышыш Шернур район

Кукнур школышто 4-ше классыште тунемше **Ксения ПУШКАРЁВА** лектын. Туныктышыжо – Т.А.Конакова. Пöлеклан – теве тыгай книга.

Викториныш ушнышо моло участник-влаклан сертификатым пуэна.

Петр I пöлеклалтше викторине

1. Пётр I пытартыш руш царь, но икымше ... лийын.
2. Пётр I икымше туныктышыжын лүмжө.
3. Пётр I фамилийже могай лийын?
4. Пётр I кап кужытшо.
5. «Пётр I» романын авторжо.
6. Пётр I могай шылтык-лүм (псевдоним) дене вес элыш каен?
7. Кө тыгай Марта Самуиловна Скавронская?
8. Санкт-Петербургысо Сенатский площадьыште Пётр I шогалтыме памятникын авторжо кө?
9. Мыняр кидпашам Пётр I ыштен моштен?
10. Могай олан историйже (Санкт-Петербург деч посна) Пётр I дене чак кылдалтын?

Патыр ковам

Мыйын кугезе ковамын лүмжө –

Анастасия Анатольевна Ямайкина. Тудо 1930 ийыште шочын. Кызыт тудлан – 90 ий. 11 ияшыже годым Кугу Ачамланде сар тўгалын.

Ковам партизан-влаклан полшен: кочкышым нумалын. Латныл ияшыже годымак сусыргышо-влакым эмлен моштен. Сар пытымеке, тудлан орденым пуэныт. Коваем могай патыр!

Диана ЯМАЙКИНА.

Национальный президент школ-интернат.

Шернур район Мустай школын 2-шо классыштыже тунемше-влак возат.

Шукерте огыл «Ачам, авам да мый – спорт еш» модыш эртаралте (снимкыште). «Хип-хоп» ден «Молния» командевлак таңасышт. Таңасымаш пеш онай эртыш. «Молния» команде сеңыш.

Максим МАКАРОВ.

Военно-патриотический темылан пöлеклалтше почеламут конкурсышто мый «Что такое День Победы?» почеламутым каласкаленам. Сеңышыш лектын омыл гынат, кумылем волен огыл. Сылнымутым лудаш мыланем моткочак келшен.

Вера КОНЫШЕВА.

Сеңымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 14 март

2020 ий – Шарнымаш да чап идалык.

Война нерген лудына

Энер гоч вончымеке, олан тўн площадьше марте мўндырат огыл. Толшо калык тора гычак площадь воктене верланыше пўрт пырдыжыште салтакым ужеш. Тудо тўткын да туран онча, пуйто тиде пўрт верч кредалше-влак нерген курымла дене шарнаш ўжеш.

Сар деч ончыч тиде пўрт нерген шагал ең пален. Ынде тудо чапланен. Павловын пўртшў! Салтак чап пўрт!

* * *

Тўн площадьыште лач тиде пўрт гына кодын. Тудыжымат фашист-влак руалтенят. Чыла вере пулемёт ден миномётлам веранден, совет салтак-влак ваштареш лўйкаленят.

* * *

Полк командир Елин разведчик-влакым: сержант Яков Павловым да салтак-влакым Саша Александровым, Василий Глуценком, Николай Черноголовым – шкеж деке ўжў.

– Рвезе-влак, йўдым фриц-влак деке «унала» миен толман. Тушто мынярын улыт, нунын деке лишкырак кузе лишемаш да нуным кырен шалаташ лиеш мо – пален налза, – оила полковник. – Тиде пўрт – пеш кўлешан объект.

Уремыште моткоч пычкемыш. Фашист-влак тыгай пычкемыш деч пеш лўдыт. Садланак кавашке волгалтарыше ракетым жапынжапын колтылыт. Мемнан вельым иктаж-могай ўмылкам

шекланат гын, вигак ушдымыла лўйкалаш тўналыт. Тыгай лўдыкшў йўдым сержант Павлов йолташыже-влак дене пырла разведкыш тарваныш. Кушто гын лап лийын ошкден, кушто гын нушкын-нушкын, пўрт воктек миен шуыч. Мланде дек пызнен, лап возыч, огытат шўлў. Колыштыт. Пўртыштў йўк-йўан шокта. Павлов подъезд дек нушкын мийыш. Колеш

58 КЕЧЕ ТУЛ КОКЛАШТЕ

Владимир БОГОМОЛОВ

Ойлымаш

– подвал гыч ала-кў кўза. Сержант гранатым ямдылыш. Тыгодым пычкемыш кавам ракете волгалтарыш, разведчик омса воктене шонго ковам ужылалтыш. Тудат совет салтаклан куаныш.

Павлов пелйўкын йодеш:

– Те тыште мом ыштеда?

– Юл вес велке вончен ышна шукто. Икмыняр еш кодын. Фашист-влак мемнам подвалыш поктен пуртышт.

– Раш. Пўртыштў немыч-влак шукын улыт?

– Вес подъездыштыже мынярын улмыштым огына пале, а тыште иктаж коло наре.

– Кугу тау, ковай. Подвал гыч ида лек. Моло-влакланат шижтарыза. Ме фриц-влаклан изирак тулсавышым «пўлеклена».

Павлов йолташыже-влак деке пўртыльў да пален налмыже нерген каласкалыш. Разведчик-шамыч пўрт деке кок вельым лишемыч, окналашке гранатылам кудалтышт. Икте почеш весе пудеште, пачерлаште тул ылыже. Ўрткышў, лўдшў фашист-влак подъездлагыч куржын лектыт, окнала гыч тўрштылыт.

– Тушман ўмбаке тулым почаш! – Павлов командым пуыш. – Почешем!

Разведчик-влак пўрт мучко терген савырынышт, ик ылыше фашистат коддымым пален налмеке, Павлов оборонным налаш командым пуыш. Фашист-влак атакым тўналыч. Шагат наре лўйкалышт. Вара шыпланышт. Немыч автоматчик-влак уэш пўрт деке лишемаш тўналыч. Теве лишнак улыт.

– Тулым почаш! – кычкырале Павлов.

Ик фриц почеш весе йўралтеш. Фашист-влак уэш чакнышт. Вара адакат лўйкалаш тўналыч. Кок кече пўртым налаш тўчышт, но арам. Фриц-влак, кўлешан объектым йомдарымыштым умылымеке, чот шыдешкышт. Полшаш у вийым, чумыр полкым, кондышт. Совет разведчик-влак декат ешартыш вий лишеме.

Совет салтак-влак ты пўртым 58 кече араленыт.

Л.ГРИГОРЬЕВА
кусарен.

Сенымашлан – 75 ий

«Ямде лий» 2020 ий 14 март

Огай кайык

Мыйын уло попугай.
Тиде кайык пеш огай!
Огай веле огыл,
Түсшат мотор, шеме огыл.
Могай мутым пелештем –
Чыла ойла почешем.
Книгам пуэм – лудеш,
Пырысиге ден модеш.
Пырчым шавалтем – шотла,
Икте ок сите – йодеш.
Эрден-эрак

муралта:

«Школышкет
кайш күлеш».

Даша СОШИНА.

Морко,

Купсола.

Калык пале

Кож имыжым
кышка гын, кок
арня гыч вүд
налеш.
***

Шошым шыр-
чык эр толеш –
лум вашке кая.

Йолташем

Поро, весела.
Мура, кушта, куандара.

Йолташ – чон каныш!

Энертышем.

Ника ОРЕХОВА.

Советский,
Кельмаксола.

Кок йолташ үдыр

Мыйын кок йолташ үдырем уло:
Кристина ден Настя. Кристина дене ме ик
классыште тунемына. А Настя кумшо клас-
сыште шинчымашым пога. Ме эре пырля
улына. Школышкат пырля каена, мөнгат
пырля ошкылына. Кастене ялысе клубыш-
то концертлан пырля ямдылалтына. Мый
нунын дене кугешнем.

Алёна АРХИПОВА.

Параньга, Матародо.

Синк-
вейн

Ўдырлан пеледыш аршаш
деке миен шуаш полшыза.

15 март – Поро пашам ыштыме кече.

Сүретым чиялте.

14 март –
Бутербро-
дын шочмо
кечыже.

Шольо-
ш ў жарда-
влаккан тыгай
бутерброд-вла-
кым ыштыза.

«Ямде лий» 2020 ий 14 март

Индекс: П4696.
Тираж 1150 экз. Заказ
Формат – А-4-8.
Тўн редактор Л.В.СЕМЕНОВА.

https://vk.com/yamde_lii
<https://ok.ru/yamdelii>
E-mail: yamde_lii@mari-el.ru
(документ кагазлан),
yamde_lii@mail.ru
(автор-влаккан)
Сайтын адресше:
yamdelii.rf

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Марий
Эл Республикысе культур, печ-
ать да калык-влакын пашашт
шотышто министерстве, «Ямде
лий» газет» кугужаныш уни-
тарный казна предприятий.

Газетым редакцийште погы-
мо да верстатлыме, «Марий Эл
Республикысе Правительствын типографийже» ООО-што
ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Типографийын
адресше: 424000, Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Массовый коммуникаций
сферыште да культур наследийым
аралымаште законодательствым шук-
тен шогымым эскерыше Федеральный
службын Приволжский федеральный
округысо управленийыштыже регист-
рироватлыме.

Номер – ПИ №ФС 18-1999,
2005 ий 10 февральыште пуымо.

0+

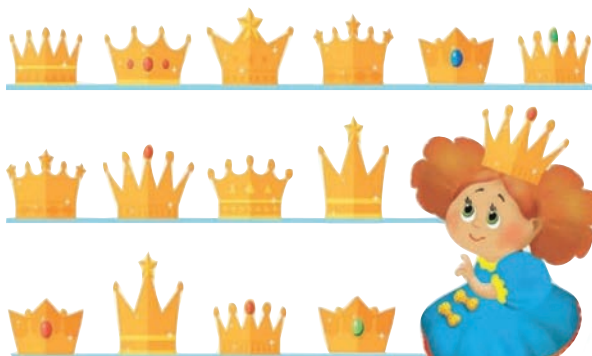
Печатьыш пуымо жап –
14-00,
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-
шышт түрлө лийын кертыт. Серыш-
влак мөнгеш огыт колталт.
Ак – кутырен келыме почеш.

Редакцийын да издательыне адресше:
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый
Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо пöрт.
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

«Ямде лий» газет – тыйын йолташет. Вазалташ ит мондо.

Кутыжан ўдыр короным йомдарен. Ача-аваже ынышт вурсо манын, тыгаяк короным муаш полшыза.

Автобус кудо могорыш кудалеш?

– Эх, эртен кая теле, ече дене мунчалтен кодаш кўлеш. Снимкыште: Шернур район Лавраэгер ял гыч Алеся РЫБАКОВА.

Чондымо чонаным теңыз дене нангая. *** Кайыкла чонешта, ўшкыж-ла мўгыра.

Модыш-влакын ўмылштым кычал.

Англичан йылме урок. Туныктышо книгасе сўретым икшывылан ончыкта: – Миклай, Дороти нерген мом каласен керат? – Мый тиде ўдырым йоршеш ом пале, – вaшешта рвезе. В.СМИРНОВ ямдылен.

У О А Ы И
Ы И У А О
А О И У Ы
О А Ы И У
И Ы У О А

Тыште мынар «А» буквам муат?

Урокышто

Математике урокыш Пурыш туныктышына.
– Лек, Петров, доска дек, – шоктыш, – Ик примерым шотлена. Павыл верже гыч тарваныш.
Кидшым шупшылыгыч йыштак.
– Шич да шинче, – Водыр мане, – Шуршо гай улат йылтак. Трук Аркаш кынел шогале, Кодо партше чот мурен. Но кунам Толя ончале, Угыч лоп шинчеш пурен. А Толян пинчак урвалте Пижылден ўстел лукеш. Мучышталте – шке шунгалте, Классше воштылеш утен. Торлatalын кудыр орышым, Мане туныктышына: – Чу! Вет монденам мый йоршын: Уло кум Петров мемнан. А.НОВИКОВ.

Кө эн тале математик? Шотлен лука.

12 ойыртемым му.